

Persbericht

PB06-074
13 juli 2006
9.30 uur

Uitgaven huishoudens hoger dan inkomsten

De Nederlandse economie is in 2005 met 1,5 procent gegroeid. Het voor inflatie gecorrigeerde inkomen van huishoudens is echter opnieuw afgenomen. Huishoudens gaven meer uit dan er binnenkwam, waardoor hun besparingen verder zijn teruggelopen. Daartegenover staat dat de winsten van het bedrijfsleven gestegen zijn en dat de overheid nauwelijks nog een tekort had. Forse koerswinsten verbeterden het vermogen van de pensioenfondsen. Dit blijkt uit de nieuwste gegevens van het CBS over de Nederlandse economie.

Inkomen huishoudens gecorrigeerd voor inflatie licht gedaald

Het reëel beschikbaar inkomen van huishoudens daalde in 2005 met 0,7 procent. Daarbij is gecorrigeerd voor de inflatie van 1,7 procent. Zonder correctie voor inflatie steeg het beschikbaar inkomen van huishoudens met 1,0 procent. Huishoudens hebben in 2005 echter 2,3 procent meer besteed, waardoor de consumptieve bestedingen opliepen tot 247 miljard euro. Huishoudens ontspaarden 7,3 miljard euro. Dit is 3,2 miljard meer dan in 2004. Daarmee was 2005 het derde jaar op rij met negatieve besparingen.

Meer inkomen uit vermogen en pensioen

Loon is de belangrijkste inkomensbron van huishoudens. Het steeg in 2005 met 0,7 procent. Dit kwam door een bescheiden loonstijging bij een lichte daling van de werkgelegenheid. Aan sociale uitkeringen ontvingen de huishoudens 0,4 procent minder. Inkomen uit vermogen nam vooral door fors gestegen dividendontvangsten sterk toe (12,0 procent). Aan pensioenen ontvingen de huishoudens bijna 5 procent meer. In 2005 waren huishoudens relatief meer kwijt aan belastingen en premies.

Forse stijging van schulden door woninghypotheken

Huishoudens hebben zich in 2005 verder in de schulden gestoken. Hun schulden namen met maar liefst 58 miljard euro toe tot 589 miljard. Deze stijging komt bijna volledig voor rekening van woninghypotheken. De oplopende nieuwbouw speelt een rol, maar ook de nog steeds stijgende huizenprijzen, woningverbetering en oversluiting van hypotheken.

Financieel vermogen huishoudens sterk gegroeid

Ondanks de toename van de schulden steeg het financieel vermogen van huishoudens met 116 miljard euro toe. Huishoudens hadden 13 miljard meer

aan spaartegoeden. Dit was iets minder groei dan in de twee voorgaande jaren. Ook werden huishoudens actiever op de effectenmarkten en kochten per saldo voor 4,8 miljard aan obligaties en 4,0 miljard aan aandelen. Daarnaast werd het totale effectenbezit van huishoudens 37 miljard euro meer waard door de gunstige koersontwikkelingen. Tenslotte nam ook het vermogen opgebouwd in de pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen met meer dan 100 miljard toe.

Nettowinst van bankwezen gedaald en van verzekeraars gestegen

Er zijn in 2005 veel meer kredieten verstrekt aan particulieren, vooral woninghypotheken. Desondanks daalde de nettowinst van het bankwezen met bijna 2 miljard euro. Dit kwam vooral door krappere rentemarges. De korte rente steeg licht, terwijl de lange rente juist iets verder daalde. Daarnaast maakten de buitenlandse dochterondernemingen minder winst. De verzekeraars behaalden in 2005 juist behoorlijk meer winst. Hun nettowinst viel 1 miljard euro hoger uit dan in 2004.

Winstherstel niet-financiële bedrijven zet door

Het herstel van de niet-financiële vennootschappen heeft zich in 2005 voortgezet. De toegevoegde waarde groeide nominaal met 2,9 procent, tegenover 2,6 procent in 2004 en 1,4 procent in 2003. De arbeidsproductiviteit groeide flink, terwijl de lonen licht stegen. Daardoor daalden de loonkosten per eenheid product voor het tweede jaar op rij. Dit was zeer positief voor de winstgevendheid. De arbeidsinkomensquote van de marktsector daalde dan ook ruim 1 procentpunt. Doordat buitenlandse dochterondernemingen minder winst genereerden, groeide de nettowinst voor belastingen in 2005 slechts een bescheiden 2,6 procent. In 2004 was er nog een spectaculaire toename van 19,2 procent. De winsten bleven in 2005 echter op een hoog niveau. Dit vertaalde zich in een zeer sterke toename van de uitgekeerde dividenden. Deze stegen met bijna de helft tot 36,4 miljard in 2005. Hiervan profiteerden de huishoudens, de pensioenfondsen en het buitenland.

Financiële positie pensioenfondsen sterk verbeterd

Het totale effectenbezit van de pensioenfondsen is met bijna 101 miljard toegenomen tot 576 miljard eind 2005. Dit kwam door aankoop van obligaties en forse koerswinsten op met name aandelen. Door de sterke verbetering van de financiële positie kon de stijging van de pensioenpremies beperkt blijven. De dekkingsgraad liet echter slechts een lichte verbetering zien, omdat door de daling van de lange rente de contante waarde van de toekomstige verplichtingen ook is gestegen.

Aantrekkende economie verlaagt overheidstekort tot 0,3 procent

Het overheidstekort kwam in 2005 uit op 0,3 procent van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit is fors lager dan de 1,8 procent in 2004. De overheid had te maken met sterk gestegen inkomsten in combinatie met een dalende uitgavenquote. De belasting- en premiedruk liep verder op. Dit kwam door de aantrekkende economie en in mindere mate ook door versnelde belastingafdrachten en tariefsverhogingen. Verder leverden verkoop van defensiemateriaal en hogere aardgasbaten nog eens 2,1 miljard extra op.

De uitgaven namen amper toe. Dit gold zowel voor het totaal van de sociale uitkeringen (inclusief AWBZ en ZFW) als voor de ambtenarensalarissen, de

twee belangrijkste uitgavencategorieën bij de overheid. De uitgaven als percentage van het BBP daalden dan ook fors. De EMU-schuldquote steeg echter met 0,1 procentpunt tot 52,7 procent van het BBP.

Groei nationaal inkomen blijft ruim achter bij BBP-groei

Ondanks een hoger handelssaldo daalde het saldo op de lopende rekening van Nederland met het buitenland met ruim 6 miljard. Hoofdoorzaak is dat de aan het buitenland betaalde rente en winstuitkeringen sterker stegen dan de ontvangsten uit het buitenland. Hierdoor steeg het bruto nationaal inkomen (BNI) in 2005 duidelijk minder hard dan het nominale BBP. Het reële nationaal inkomen van ons land is zelfs gedaald met bijna 1 procent.

Technische toelichting

Met dit persbericht worden de sectorrekeningen van de jaarpublikatie Nationale rekeningen 2005 vrijgegeven. De gegevens over de productie en de bestedingen uit de Nationale rekeningen zijn al op 6 juli gepubliceerd in het persbericht Economische groei (2e raming 1^e kwartaal 2006), de gegevens over arbeid op 7 juli in het persbericht Banen en lonen. Een regionale uitsplitsing van de landelijke economische groei wordt op 18 juli gepubliceerd.

Algemeen

De gegevens in dit persbericht zijn ontleend aan de Nationale rekeningen 2005. De Nationale rekeningen geven een samenhangend overzicht van de sociaal-economische ontwikkelingen in de Nederlandse samenleving op macro- en mesoniveau. In dit persbericht wordt ingegaan op de uitkomsten van de zogenaamde Sectorrekeningen. Deze rekeningen geven een gedetailleerd en samenhangend beeld van zowel de productie, inkomensvorming, inkomens(her)verdeling en bestedingen als van de financiering en vermogensvorming van de verschillende sectoren in de Nederlandse economie. Deze sectoren zijn: huishoudens, niet-financiële vennootschappen, financiële instellingen, overheid en de transacties van Nederland met het buitenland.

De economische groei wordt afgemeten aan de volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP). Het BBP komt overeen met het inkomen dat in het Nederlandse productieproces wordt gevormd.

De volumegroei betreft de ontwikkeling exclusief prijsveranderingen.

Het beschikbare inkomen is het inkomen na belastingen, uitkeringen en dergelijke. Dit inkomen is beschikbaar voor consumptieve bestedingen en investeringen. Het reëel beschikbaar inkomen van huishoudens is bepaald door het nominaal beschikbaar inkomen te defleren met het Consumentenprijsindexcijfer. De vrije besparingen zijn de besparingen na aftrek van de verplichte besparingen voor pensioenvoorzieningen.

De marktsector omvat alle bedrijven exclusief delfstoffenwinning, exploitatie van onroerend goed en gezondheids- en welzijnszorg. De arbeidsinkomensquote is de beloning van werknemers plus de toegerekende beloning voor zelfstandigen en meewerkende gezinsleden als aandeel in de som van beloning van werknemers en netto exploitatieoverschot/gemengd inkomen.

Achtergrondinformatie over de bijstellingen

De in dit persbericht gepubliceerde cijfers zijn voor de jaren 2003 en 2004 bijgesteld ten opzichte van het persbericht van 14 juli 2005 ([PB05-083](#)). De cijfers zijn bijgesteld op grond van de jaarlijkse aanpassing van de twee meest recente jaarcijfers.

Tabel 1. Kerngegevens van de Nederlandse economie

	2002	2003 [#]	2004 [#]	2005
	%-verandering t.o.v. een jaar eerder			
Bruto binnenlands product, volume	0,1	0,3	2,0	1,5
Netto nationaal inkomen, reëel	0,6	0,4	3,6	- 0,9
Beschikbaar inkomen van huishoudens, reëel 1) 2)	- 0,9	- 2,2	- 0,2	- 0,7
Arbeidsproductiviteit, marktsector	1,0	2,5	4,5	2,9
Loonvoet per arbeidsjaar, marktsector	5,5	4,4	3,9	1,3
Loonkosten per eenheid product, marktsector	4,4	1,4	- 1,2	- 2,0
	niveaus, %			
Arbeidsinkomensquote marktsector	80,4	80,3	80,1	79,0
	mld euro			
Huishoudens 2)				
Schulden	443	491	531	589
w.o. Hypotheken	367	410	445	501
Vorderingen	1167	1248	1335	1509
w.o. Spaargelden	164	183	198	211
Aandelen	199	211	214	254
Obligaties	44	44	46	51
Voorzieningen pensioen- en levensverzekering	629	679	746	856
Niet financiële vennootschappen				
Exploitatieoverschot (netto)	64,9	63,6	66,8	72,3
Netto winst voor belastingen	63,2	68,7	81,9	84,0
Netto winst na belastingen	50,6	58,5	71,1	71,8
Financiële instellingen (excl. BFI's) 3)				
Exploitatieoverschot (netto)	8,9	12,6	13,1	14,3
Netto winst voor belastingen	18,7	19,6	23,6	23,8
Netto winst na belastingen	16,8	17,2	20,3	20,0
Saldo lopende rekening met het buitenland	28,2	29,2	42,3	36,2
	in % van het BBP			
Inkomsten overheid	44,2	43,9	44,5	45,2
w.o. Belastingen	23,9	23,1	23,2	24,6
Premies wettelijke sociale verzekering	13,3	13,8	14,0	13,1
Uitgaven overheid	46,2	47,1	46,3	45,5
w.o. Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	14,7	15,4	15,5	15,1
Uitkeringen sociale voorziening	3,2	3,3	3,2	3,2
EMU-saldo	-2,0	-3,1	-1,8	-0,3
EMU-schuld	50,5	52,0	52,6	52,7

1) Gedefleerd met de Consumentenprijsindex (CPI).

2) Inclusief IZWh, de Instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens.

3) BFI's: Bijzondere financiële instellingen.

[#]) Deze cijfers zijn bijgesteld; achtergrondinformatie hierover staat onderaan de technische toelichting

